

COEN TEULINGS

Is SGP de enige partij met gezond verstand?

Zomaar een berichtje in deze krant op 17 juni: 125 kleine christelijke scholen hoeven niet te sluiten. Staatssecretaris Dekker had een wetsvoorstel aangepast zodat deze scholen open kunnen blijven vanwege hun bijzondere signatuur. In een eerdere versie had hij een ijzeren logica gehanteerd: te klein is te klein en moet dus sluiten. Bij nader inzien herzag hij zijn mening. De vrijheid van onderwijs is in Nederland nog steeds springlevend en stamt af van de grote pacificatie in 1917. Na lange strijd werd toen een aantal grote politieke kwesties uitgeruild. Het algemeen kiesrecht werd ingevoerd en de vrijheid van onderwijs werd in art. 23 van de grondwet vastgelegd. Vanaf dat moment hadden openbaar en bijzonder onderwijs dezelfde rechten. Iedere geloofsrichting mocht zijn eigen scholen stichten, die aanspraak konden maken op dezelfde subsidievoorwaarden. Deze pacificatie had grote gevolgen. In Brabant en Limburg nam de katholieke zuil de organisatie van het katholieke onderwijs met kracht ter hand. De resultaten waren uitstekend. De vele zonen en dochters van laag opgeleide Brabantse keuterboeren kregen goed onderwijs. Komend jaar viert de Brabantse onderwijskoepel Ons Middelbaar Onderwijs (OMO) zijn honderdste verjaardag. Katholieke emancipatie blijkt een onverwoestbare motor. De kwaliteit van het onderwijs is een van de sleutelfactoren achter het succes van Brabant. Ook internationaal is het Nederlandse onderwijsmodel niet onopgemerkt gebleven. De vrijheid van onderwijs binnen een systeem van centrale examens maakte het mogelijk dat verschillende schooltypen met elkaar concurreren om de gunst van ouders en leerlingen. Eric Hanushek, hoogleraar in Stanford, heeft op basis van internationaal vergelijkend onderzoek het succes van deze formule laten zien.

Wie voor de vrijheid van onderwijs is, kan niet stoppen voor de poorten van de islam

Wie op de website van OMO kijkt, zal het woordje 'katholiek' niet makkelijk meer vinden. De oude zuilenmaatschappij is niet meer, veel kerken staan leeg. Toch is art. 23 nog springlevend, zoals het bericht van 17 juni laat zien. Voor het CDA is het nog steeds een hoeksteen van de samenleving. Er is echter een wolkje aan de lucht: art. 23 geldt voor iedere religie. En dus ook voor de islam. De onlangs overleden hoogleraar sociologie Jaap Dronkers liet zien dat in de moslimgemeenschap onderwijsvrijheid hetzelfde effect heeft als in het katholieke Brabant driekwart eeuw geleden. Emancipatie blijkt dezelfde stuwende kracht voor Nederlandse moslims als voor de Brabants keuterboeren van weleer. Waarom dan toch dat wolkje aan de lucht? Wel, hoe zal ik het zeggen? Rutte zag het bij *Zomergasten* ongeveer zo. Sommigen, aldus de premier, bepleiten een islamitische zuil. Hij niet. De zuilenmaatschappij is voorbij. Past niet in de moderne tijd. Ja, in de grondwet staat nog iets over de vrijheid van onderwijs, maar dat geldt eigenlijk niet voor de islam. De oprichting van islamitische scholen wordt dan ook actief tegengewerkt. We zouden art. 23 liefst stiekem afschaffen. Alhoewel, onlangs werden nog 125 kleine christelijke scholen gespaard. Grondrechten zijn er voor iedereen, maar niet voor allemaal. Komt electoraal even niet uit.

Zo niet de SGP. In een notitie beveelt het wetenschappelijk instituut van die partij aan de vrijheid van godsdienst voluit te verdedigen. In het verleden was de SGP hierin wankelmoedig, want zoals een raadslid zei „de enige mogelijkheid tot vergeving is het geloof in de Heere Jezus Christus.” De SGP realiseert zich nu de onhoudbaarheid van deze positie. Wie voor de vrijheid van godsdienst en onderwijs is, kan niet stoppen voor de poorten van de islam. Een kwestie van gezond verstand. Is de SGP dan de enige partij die nadenkt?

Coen Teulings is hoogleraar aan de universiteiten van Cambridge en Amsterdam.